

Posudek oponenta

**Rudolf Dvořák, Josef Šusta a učebnice světových dějin, Bakalářská práce FF UK ,
Praha 2011, 44 str.**

Rudolf Dvořák si za téma své bakalářské práce vybral přispět k poznání vlivu a působení vynikajícího českého historika první poloviny 20. století Josefa Šusty, přičemž předmětem jeho bezprostředního zájmu se stala především středoškolská učebnice světových dějin, jejímž byl Šusta spoluautorem. Ta patří, vedle Pekařovy učebnice českých dějin, k absolutní klasice mezi učebnicemi dějepisu a „vyrostlo“ na ní několik generací studentů, takže její kultivační dopad byl bezpochyby daleko plošnější, než je tomu u vědeckých děl.

Název práce v sobě skrývá řadu možností, jak téma při zpracování uchopit. Autor se zaměřil především na dva okruhy otázek, a to na modifikaci učebnice v průběhu desetiletí tak, aby vyhovovala stávajícím politickým poměrům a dobovému nazírání na minulost, a obstála tak v několika režimech, které se v první polovině 20. století u nás vystřídaly. Druhý okruh otázek, které ho zajímají, se týká Šustovy reflexe filozofie dějin, jeho chápání poslání historika, přispívajícího ke kultivaci společnosti a společenských poměrů obecně. Proti těmto otázkám nelze nic namítnout, na druhou stranu mi přece jen chybí řada dalších problémů, které by zmíněny být mohly či měly. Jestliže první část práce porovnává texty různých vydání, hledá krácení, přeformulování, posuny ve výkladu a do značné míry formálně texty srovnává, zabývá se tedy zcela konkrétními a praktickými záležitostmi, pak by zde mělo být asi uvedeno více i k praktickému vzniku učebnice samotné. Mám na mysli otázky, jak probíhala komunikace mezi spoluautory, jaký třeba byl za ni honorář, tedy jak moc lukrativní záležitost to byla, jak mohly či nemohly školy volit, z jaké učebnice budou učit, zda se nějak promítlo Šustovo působení ve funkci ministra školství, kdo dával podnět k „aktualizacím“ textu, zda byly nějaké závazné osnovy, co v takové příručce má být a jak mají být ke studentovi „vstřícné“ atd. Zajímavé by mohlo být, jak se Šusta nechal inspirovat jinými učebními texty (dosavadními českými, rakouským, zahraničními?), jak reflektoval didaktickou stránku tohoto svého textu. Neméně zajímavé je i to, zda a jak se odráží v učebnicové syntéze vlastní odborné zaměření autora.

Završit text sledování obecného civilizačního poslání historika, a to nejen prostřednictvím učebnic, je v případě profesionála kvalit Josefa Šusty zcela namístě. Zároveň je třeba neztrácet ze zřetele, že pro starší generace gymnazistů a vysokoškoláků je tento český historik především znám právě jako jeden z trojice Bidlo-Hýbl-Šusta.

Předkládaná práce by chtěla dotáhnout po gramatické stránce, bylo by rovněž dobře napsat pořádně seznam pramenů a literatury, protože mezi literaturou je opravdu celá řada pramenů, včetně jiných učebnic, deníků, edic protokolů atd. Text není příliš rozsáhlý a určitě by mu prospělo i vylepšení po estetické stránce. Pevné desky by měly být u diplomových a bakalářských prací samozřejmostí.

I přes výše uvedené výhrady doporučuji bakalářskou práci Rudolfa Dvořáka k obhajobě.

Praha, 5. září 2011

Doc. PhDr. Jana Čechurová, PhD.